

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

(2014)

9ο Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή "Τεχνολογίες της Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση"

9ο Πανελλήνιο Συνέδριο με
Διεθνή Συμμετοχή "Τεχνολογίες
της Πληροφορίας &
Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση"

Ρέθυμνο

3 - 5 Οκτωβρίου 2014

Μία Διαλογική Παιδαγωγική Πρόταση στο Ηλεκτρονικό Περιβάλλον του Εκπαιδευτικού του ΕΔΙΑΜΜΕ

Γ. Σπαντιδάκης, Π. Αναστασιάδης, Α. Πολύζου, Δ. Βασαρμίδου, Θ. Κουτσοράς, Χ. Νικολάου, Μ. Καμπουράκη, Γ. Κούτρας, Ε. Γογγολίδης, Α. Ψυχαράκη

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σπαντιδάκης Γ., Αναστασιάδης Π., Πολύζου Α., Βασαρμίδου Δ., Κουτσοράς Θ., Νικολάου Χ., Καμπουράκη Μ., Κούτρας Γ., Γογγολίδης Ε., & Ψυχαράκη Α. (2022). Μία Διαλογική Παιδαγωγική Πρόταση στο Ηλεκτρονικό Περιβάλλον του Εκπαιδευτικού του ΕΔΙΑΜΜΕ. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1015-1022. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/4039>

Μία Διαλογική Παιδαγωγική Πρόταση στο Ηλεκτρονικό Περιβάλλον του Εκπαιδευτικού του ΕΔΙΑΜΜΕ

Σπαντιδάκης Γ.¹, Αναστασιάδης Π.², Πολύζου Α.³, Βασαρμίδου Δ.⁴,
Κουτσουράς Θ.⁶, Νικολάου Χ.⁶, Καμπουράκη Μ.,⁷ Κούτρας Γ.⁸, Γογγολίδης
Ε.⁹, Ψυχαράκη Α.¹⁰

¹ispantid@edc.uoc.gr, ²panas@edc.uoc.gr, ³apolyzou@edc.uoc.gr,

⁴dvasarmidou@edc.uoc.gr, ⁵kutsuras@tsl.gr, ⁶nikolau@tsl.gr, ⁷mkabour@tsl.gr,

⁸koutras@tsl.gr, ⁹goggol@tsl.gr, ¹⁰aggeliki.psycharaki@gmail.com

^{1,2,3,4} Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

^{5,7,8,9,10} Ερευνητικό Προσωπικό, Εργαστήριο Υπηρεσιών Μετασχηματισμού (T.S.L)- Τμήμα
Επιστήμης Υπολογιστών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

⁶ Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Περίληψη

Η παρούσα εργασία στοχεύει να παρουσιάσει ένα εικονικό μαθησιακό περιβάλλον, το οποίο αναπτύξαμε στο ΕΔΙΑΜΜΕ και είναι το αποτέλεσμα μιας διεπιστημονικής συνεργατικής δράσης. Μέσα από τη συνεργασία των επιστημονικών ομάδων το ηλεκτρονικό μαθησιακό περιβάλλον δημιουργήθηκε με τα εργαλεία του Moodle και δομήθηκε στη βάση της διαλογικής αναστοχαστικής παιδαγωγικής. Συγκεκριμένα, τα εργαλεία των ΤΠΕ που αναπτύξαμε και ενσωματώσαμε στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του εκπαιδευτικού παρέχουν δυνατότητες για παιδαγωγικές δράσεις σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Στοχεύουμε στη δημιουργία παιδαγωγικών δράσεων από την πλευρά των εκπαιδευτικών, στην ανταλλαγή της προσωπικής ερμηνείας αυτών των δράσεων και τέλος στη θεώρηση του εαυτού σε σχέση με τον ίδιο και με τους άλλους, τον αναστοχασμό και τη βελτίωση.

Λέξεις Κλειδιά: εικονικό μαθησιακό περιβάλλον, διαλογική παιδαγωγική, αναστοχασμός

Εισαγωγή

Η ψηφιακή εποχή απαιτεί νέα μοντέλα για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, τα οποία θα πρέπει να σχετίζονται με καινούριες παιδαγωγικές που έχουν τη βάση τους σε αυθεντικά μαθησιακά περιβάλλοντα (Sierkon, 2008, Jackson & Lund, 2000). Σύμφωνα με την έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΤ, 2020) σχετικά με την εκπαίδευση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οι τρεις βασικές δεξιότητες που θα πρέπει να έχουν είναι οι εξής:

1. Συνεργατικές δράσεις με άλλους εκπαιδευτικούς για την ενίσχυση της μάθησης και της διδασκαλίας και προώθηση της συνεργασίας μέσα στην κοινωνία (μαθητές, γονείς).
2. Παιδαγωγικές μέθοδοι που θα περιλαμβάνουν τη χρήση των ΤΠΕ (ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μάθηση και τη διδασκαλία, όπου αυτό είναι σκόπιμο, για τη δημιουργία δικτών γνώσης, προκειμένου να μάθουν από τη δική τους εμπειρία αλλά και από την εμπειρία των άλλων).

Υπάρχει προφανής ανάγκη για μεθόδους και εργαλεία, τα οποία θα συμβάλουν στην ανάπτυξη των διαλογικών σχέσεων ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς αλλά και στους μαθητές τους, με στόχο τη δημιουργική ανταλλαγή των παιδαγωγικών-διδακτικών εμπειριών, τον αναστοχασμό και τη βελτίωση του εαυτού σε σχέση με τον ίδιο και με τους άλλους.

Ο αναστοχασμός στην παρούσα εργασία ορίζεται ως μία συλλογική διαλογική διαδικασία νοηματοδότησης, προκειμένου να κατανοήσουμε την παιδαγωγική εμπειρία

από διαφορετικές σκοπιές. Πρόκειται για μία περίπλοκη διαδικασία (Schon, 1983; Grand & Zeichner, 1984; Calderhead, 1989) που περιλαμβάνει διάφορες αλληλένδετες φάσεις της σκέψης και εναλλαγές ανάμεσα στις διαφορετικές τοποθετήσεις του «Εγώ» σε σχέση με τον «εαυτό», με τους «άλλους» και με το «ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο» στο οποίο εξελίσσεται η εμπειρία (Bakhtin, 1999; Πολύζου, 2010).

Στη βάση αυτού του θεωρητικού πλαισίου αναφοράς, χρησιμοποιήσαμε τα εργαλεία των ΤΠΕ, προκειμένου να δημιουργήσουμε ένα εικονικό μαθησιακό περιβάλλον το οποίο υποστηρίζει τόσο την ατομική όσο και τη συλλογική παιδαγωγική δράση. Συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να οργανώνει παιδαγωγικές δραστηριότητες μέσα από το παιχνίδι και στη συνέχεια να συζητά τις διαδικασίες και τα μαθησιακά αποτελέσματα μέσα από τα εργαλεία της σύγχρονης και της ασύγχρονης επικοινωνίας που παρέχει το περιβάλλον (πχ forum, video conferencing κ.λπ.).

Ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται να δημιουργηθούν πρακτικές και συνήθειες στο έργο ενός εκπαιδευτικού που να διευκολύνουν και να υποστηρίζουν τόσο την ατομική όσο και τη συλλογική μάθηση. Στο ηλεκτρονικό μαθησιακό περιβάλλον του εκπαιδευτικού που περιγράφουμε παρακάτω στοχεύουμε στην εφαρμογή των εικονικών κοινοτήτων μάθησης (Lewis & Allan, 2005), όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνεργάζονται στενά με τους μαθητές τους αλλά και με τους συναδέλφους τους από άλλα σχολεία, ώστε να διευρύνουν τις προοπτικές τους ως προς τη διδασκαλία και τη μάθηση και, συγκεκριμένα, να αναπτύξουν διαλογικές σχέσεις και να μαθαίνουν με την ανταλλαγή εμπειριών, την παράθεση και τη διαπραγμάτευση διαφορετικών διδακτικών όψεων, πρακτικών και εμπειριών. Στοχεύοντας στην αναστοχαστική, διαλογική παράθεση της προσωπικής ερμηνείας της παιδαγωγικής εμπειρίας με τη χρήση των εργαλείων της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ), αναμένουμε να δημιουργηθούν συνεργασίες ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές τους, μέσα από τις οποίες θα βελτιώσουν τη γνώση τους και κατ' επέκταση τις παιδαγωγικές τους προσεγγίσεις.

Οι ΤΠΕ ως εργαλεία στη διδασκαλία της ξένης/δεύτερης γλώσσας

Η κατασκευή ηλεκτρονικών μαθησιακών περιβαλλόντων μάθησης για τη διδασκαλία της δεύτερης και ξένης γλώσσας αποτελεί ένα συνεχώς δυναμικά εξελισσόμενο πεδίο, καθώς δημιουργούν αφενός αποτελεσματικό και πλούσιο σε ερεθίσματα μαθησιακό πλαίσιο και αφετέρου αναδεικνύονται σε ένα πολύτιμο εκπαιδευτικό εργαλείο.

Σε μαθησιακό επίπεδο οι ΤΠΕ συμβάλλουν στη βελτίωση και τον επαναπροσδιορισμό της μαθησιακής διαδικασίας και τον προσανατολισμό της σε μια μάθηση ενεργητική, συνεργατική, ανακαλυπτική και βιωματική που προκαλεί τους μαθητές να πειραματίζονται, να αναζητούν, να θέτουν στόχους, να χαίρονται και να αγαπούν τη μάθηση (Βακαλούδη, 2013), να σκέφτονται κριτικά για τη γνώση, να στοχάζονται (Μακράκης, 2013).

Και σε επίπεδο διδακτικό, κατ' επέκταση, συμβάλλουν στην αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτικού, ο οποίος επιβάλλεται να επανεξετάσει απόψεις και μεθόδους για τη διδασκαλία, τη μάθηση, το μαθητή ως υποκείμενο που μαθαίνει, αλλά και την τεχνολογία ως εργαλείο διεκπεραίωσης και γνωστικό εργαλείο διαμεσολάβησης ανάμεσα σε εκείνον και τους μαθητές του. Οι ΤΠΕ απεγκλωβίζουν τον εκπαιδευτικό από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης, αλλάζοντας τις στάσεις, τις αξίες και τις πρακτικές του και μετατρέποντάς τον από μεταδότη γνώσεων σε ενεργό μέτοχο στη διαδικασία της μάθησης, ερευνητή και συν-ερευνητή των πρακτικών του, των αντιλήψεων και των περιστάσεων (Μακράκης, 2013).

Ειδικότερα, με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλάζει η σχέση διδάσκοντος - διδασκόμενου. Η εκπαιδευτική ιεραρχία υποχωρεί σε μια συλλογική

διαδικασία κατά την οποία ο εκπαιδευτικός μεταλλάσσεται από αυθεντία σε «μαέστρο» μιας ορχήστρας ή σε έμπειρο και επιδέξιο διαμεσολαβητή της γνώσης (Μαΐστρος, 2011).

Επιπλέον, βελτιώνεται και αναβαθμίζεται το εκπαιδευτικό έργο, εφόσον οι ΤΠΕ αποτελούν μια διαρκή υποστηρικτική δομή για αυτό. Τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά διευκολύνουν την-αναζήτηση, επεξεργασία και σύνθεση της γνώσης και τη διάδραση, με αποτέλεσμα να φέρουν μέσα στην τάξη ποικίλες όψεις του κόσμου και του κοινωνικού περιβάλλοντος.

Από την οπτική των κινήτρων μάθησης σε ένα αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον θεωρείται αναγκαία η προσέγγιση του μαθητή μέσα από τέσσερις βασικές παραμέτρους (Σπαντιδάκης, 2010):

- το μαθητή ως εν δυνάμει πρόσωπο (επιτυγχάνεται με την ολόπλευρη ανάπτυξη και ανάδειξη της προσωπικότητάς του).
- το μαθητή ως ον που μαθαίνει πώς να μαθαίνει (διαμορφώνεται με τη δόμηση προσωπικών στρατηγικών μάθησης).
- το μαθητή ως ον με κοινωνική δυναμική (πραγματούνεται μέσα από την προώθηση της κοινωνικοποίησής του).
- το μαθητή ως ον που επικοινωνεί (διευκολύνεται με την ανάπτυξη της επικοινωνιακής του ικανότητας).

Οι παραπάνω παράμετροι μπορούν να αναπτυχθούν εύκολα με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, εφόσον μέσω αυτών διασφαλίζεται περιβάλλον επικοινωνιακής προσέγγισης της μάθησης, το οποίο δε θέλει το μαθητή παθητικό ακροατή και μηχανιστικό παραγωγό γνώσεων που αγκυλώνουν τη σκέψη και την κριτική ικανότητα, αλλά προωθεί διδακτικές στρατηγικές και παράγει δραστηριότητες που βοηθούν και αναπτύσσουν δεξιότητες και ενδιαφέροντα του κοινωνικοπολιτισμικού βίου του. Τέτοιες διδακτικές στρατηγικές θέτουν στο περιθώριο τη ρυθμιστική διδασκαλία και επιδιώκουν να εξοικειώσουν το μαθητή με τη διαφοροποίηση της γλώσσας μέσα από την εμπλοκή του σε περιστάσεις επικοινωνίας και σε νοητικές διαδικασίες υψηλού επιπέδου.

Η διάδραση δεν περιορίζεται μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών αλλά διευρύνεται και μεταξύ εκπαιδευτικών. Οι σύγχρονες μορφές επικοινωνίας που διαμεσολαβούνται από υπολογιστές και δίκτυα διευκολύνουν τη συλλογική έκφραση και δημιουργία κοινωνικών σχηματισμών, κοινωνικών δικτύων και κοινοτήτων, των οποίων τα μέλη έχουν κοινούς σκοπούς (Μαΐστρος, 2011). Οι κοινότητες ορίζονται ως «...σχηματισμοί ανθρώπων που μοιράζονται ένα κοινό στόχο, συνεργάζονται, αντλούν ο ένας από τον άλλον, σέβονται τις διαφορετικές οπτικές, προωθούν ενεργά μαθησιακές ευκαιρίες, δημιουργώντας ένα δραστήριο συνεργατικό περιβάλλον, ενισχύοντας το δυναμικό των μελών, δημιουργώντας νέα γνώση» (Kilpatrick et al. 2003).

Έτσι, προσφέρεται η δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς που δε βρίσκονται στον ίδιο χώρο να συντονίζονται, να συνεργάζονται, να ανταλλάσσουν εμπειρίες, να θέτουν στόχους και να δυναμώνουν το εκπαιδευτικό τους έργο μέσα από μια πολυτροπική, σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία (Χλαπάνης & Δημητρακοπούλου, 2004).

Απαριθμώντας, θα λέγαμε ότι οι ΤΠΕ δίνουν τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό:

- να σχηματίζει ομάδες συνεργασίας και να διαλέγεται με τα μέλη τους
- να υποστηρίζει πρωτοβουλίες των μαθητών
- να συντονίζει τη μαθησιακή διαδικασία
- να έχει άμεση πρόσβαση στο διδακτικό υλικό
- να διαμορφώνει περιβάλλοντα διδασκαλίας και μάθησης που οδηγούν στην αυτονομία και την αλληλεπίδραση
- να χρησιμοποιεί ποικιλία στρατηγικών διδασκαλίας

- να κάνει ελκυστική τη διδασκαλία του
- να διαφοροποιεί και να εξατομικεύει τη διδασκαλία του με βάση τις ανάγκες των μαθητών, δημιουργώντας εναλλακτικές δραστηριότητες ή ενότητες προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες των μαθητών
- να αξιολογεί τη διδασκαλία του και να στοχάζεται σε σχέση με τις πρακτικές του και τα αποτελέσματά της
- να παρακολουθεί την πορεία μάθησης των μαθητών του
- να ενημερώνει τους μαθητές του για την πορεία της μάθησής τους
- να επιβλέπει την επικοινωνία και συνεργασία των μαθητών του
- να δίνει στους μαθητές την ευκαιρία να χρησιμοποιούν τις γλωσσικές τους δεξιότητες μέσα από την αλληλεπίδραση
- να παράγει κοινά έργα και να τα αναρτά σε ένα δικτυακό τόπο
- να αναπτύσσει επικοινωνιακές δεξιότητες
- να επιλύει προβλήματα μέσα από την αλληλεπίδραση
- να διαμοιράζει τα προϊόντα, υλικά και ιδέες σχετικά με την εκπαιδευτική διαδικασία, δημοσιεύει απόψεις/προβληματισμούς, καλές πρακτικές

Τεχνική παρουσίαση περιβάλλοντος εκπαιδευτικού

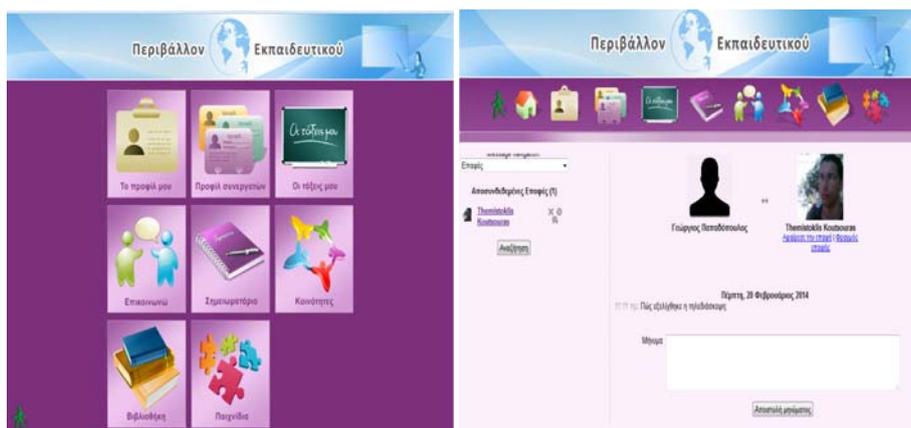
Το περιβάλλον του εκπαιδευτικού αποτελεί ένα επιπλέον ισχυρό εργαλείο επικοινωνίας και διαδραστικότητας της πλατφόρμας μας. Τα τεχνικά χαρακτηριστικά στα οποία βασίστηκε η ανάπτυξη του αποτελούν αποτέλεσμα μία διεπιστημονικής προσπάθειας που έχει σχεδιαστεί με σκοπό να εμπλουτίσει τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών στη διαδικασία της μάθησης. Ακολουθώντας τις τελευταίες παιδαγωγικές κατευθύνσεις, οι συνεργαζόμενες ομάδες ανέλαβαν την ανάπτυξη και ανάρτηση ψηφιακού υλικού υψηλής ποιότητας (περιεχόμενο πολυμέσων, σελίδες HTML εμπλουτισμένες με γραφικά, κ.λπ.), όπως επίσης και την προσαρμογή διάφορων συνεργατικών και επικοινωνιακών εργαλείων που παρέχει το Moodle, ως το σύστημα στο οποίο έχει υλοποιηθεί η πλατφόρμα. Η κατηγοριοποίηση των λειτουργιών που έχουν υλοποιηθεί στο Περιβάλλον Εκπαιδευτικού έχουν ως στόχο να υποστηρίξουν τις ανάγκες των εκπαιδευτικών και να αναπαρίστανται μέσω ενός γραφικά εμπλουτισμένου συστήματος πλοήγησης, όπως αυτό φαίνεται στην Εικόνα 1.

Πιο συγκεκριμένα, τα συστατικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στο Περιβάλλον Εκπαιδευτικού μπορούν να αναλυθούν ως εξής:

Το προφίλ μου

Η επιλογή της ενότητας «Το προφίλ μου» εμφανίζει στον εκπαιδευτικό αναλυτική παρουσίαση του δικού του προφίλ, που μπορεί να περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό χαρακτηριστικών, υποχρεωτικών και προαιρετικών, όπως:

Όνομα, Επώνυμο, Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email), Πόλη/χωριό, Χώρα, Ζώνη ώρας, Προτεινόμενη γλώσσα (Ελληνικά ή Αγγλικά), Περιγραφή, Εικόνα χρήστη, Ενδιαφέροντα, Ιστοσελίδα, Skype ID, Ίδρυμα, Τμήμα, Τηλέφωνο, Κινητό τηλέφωνο, Διεύθυνση, Σχολείο, Ιδιότητα (ομογενής ή αποσπασμένος), Διδασκόμενα Αντικείμενα, Διδασκόμενα Επίπεδα, Χρόνια Υπηρεσίας, Γλώσσες.

Εικόνα 1: Εισαγωγική οθόνη Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού

Εικόνα 2: Οθόνη αποστολής μηνυμάτων Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού

Συστατικά στοιχεία περιβάλλοντος εκπαιδευτικού

Κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να επεξεργαστεί τη συμπλήρωση ή τη διόρθωση αυτών των χαρακτηριστικών, επιλέγοντας την επεξεργασία προφίλ. Με αυτόν τον τρόπο, έχει τη δυνατότητα να εμπλουτίσει το προφίλ του με σημαντική πληροφορία.

Προφίλ συνεργατών

Η ενότητα του προφίλ συνεργατών παρουσιάζει μια λίστα με όλους τους εγγεγραμμένους εκπαιδευτικούς στην πλατφόρμα. Η επιλογή ενός ονόματος από τη λίστα οδηγεί στην αναλυτική παρουσίαση του προφίλ του εκπαιδευτικού.

Οι τάξεις μου

Επιλέγοντας την ενότητα «Οι τάξεις μου» ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα αναλυτικής παρουσίασης των εγγεγραμμένων μαθητών της τάξης του.

Επικοινωνώ

Η ενότητα του Επικοινωνώ κατευθύνει τον Εκπαιδευτικό σε μια οθόνη με τρεις διαθέσιμες επιλογές επικοινωνίας, την **Αποστολή Μηνυμάτων**, την **Τηλεδιάσκεψη** και την **Κοινότητα Καλών Πρακτικών**.

Η **Αποστολή Μηνυμάτων** παρέχει τη δυνατότητα 1-προς-1 (one-to-one) ασύγχρονης αποστολής μηνυμάτων μεταξύ των χρηστών του συστήματος τόσο μεταξύ εκπαιδευτικού-εκπαιδευτικού όσο και μεταξύ εκπαιδευτικού-μαθητή. Αναλυτικότερα, ο συγκεκριμένος τρόπος επικοινωνίας δίνει τη δυνατότητα εκτός της δυνατότητας αποστολής μηνυμάτων, δυνατότητες οργάνωσης των επαφών επικοινωνίας για τον εκάστοτε εκπαιδευτικό, όπως αναζήτηση, προσθήκη, διαγραφή επαφών με τις οποίες επικοινωνεί, και επιπλέον αναζήτηση ιστορικού των μηνυμάτων που έχει ανταλλάξει.

Ο συγκεκριμένος τρόπος επικοινωνίας δίνει τη δυνατότητα να εξαιρεθεί η οποιαδήποτε διαφορά ώρας των χωρών από τις οποίες προέρχεται ο εκάστοτε εκπαιδευτικός. Επιπροσθέτως, κάνει εφικτή την αποστολή μηνυμάτων μέσα από την ίδια την πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης, χωρίς την χρήση εξωτερικών μέσων, ενισχύοντας τη σημαντικότητά της και το εύρος των λειτουργιών της.

Η **Τηλεδιάσκεψη** παρέχει τη δυνατότητα τηλεδιάσκεψης μεταξύ των εκπαιδευτικών της πλατφόρμας μέσω της ενσωμάτωσης του plugin του moodle BigBlueButton. Επομένως, όποιος εκπαιδευτικός έχει λογαριασμό στην πλατφόρμα μπορεί πατώντας τον ενεργό σύνδεσμο "Τηλεδιάσκεψη" να ξεκινάει συνομιλία με κάποιον άλλο εκπαιδευτικό. Με αυτόν τον τρόπο επικοινωνίας δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής (είτε με video, είτε μόνο με ήχο), εμφάνισης των διαφανειών της παρουσίασης σε όλους τους συμμετέχοντες, συνομιλίες δημόσιες ή προσωπικές (chat), συνομιλία με web camera και η δυνατότητα εμφάνισης της επιφάνειας εργασίας του υπολογιστή του ομιλητή. Υπάρχουν τρεις διακριτοί ρόλοι στην πλατφόρμα: του συμμετέχοντα, του ομιλητή και του διαχειριστή.

- Ο συμμετέχων απλά μπορεί να παρακολουθεί την παρουσίαση και να συζητά με άλλους συμμετέχοντες μέσω των εργαλείων συζήτησης.
- Ο ομιλητής έχει ό,τι και οι συμμετέχοντες και επιπλέον έχει τη δυνατότητα φόρτωσης παρουσιάσεων και εμφάνισης της επιφάνειας εργασίας του.
- Ο διαχειριστής μπορεί να κάνει όλα τα προηγούμενα και να μετατρέπει τους συμμετέχοντες σε παρουσιαστές.
- Οι δυνατότητες του συμμετέχοντα είναι: "άνωψη χεριού", δυνατότητα επικοινωνίας με τους άλλους συμμετέχοντες, μετακίνηση από διαφάνεια σε διαφάνεια, δημόσια και ιδιωτική συνομιλία, εμφάνιση των συμμετεχόντων στην οθόνη μέσω web camera.
- Ο ομιλητής μπορεί να "κόβει" τους συμμετέχοντες, να μοιράζεται ένα αρχείο pdf και να μοιράζεται την επιφάνεια εργασίας του.
- Ο διαχειριστής μπορεί να μετατρέψει ένα συμμετέχοντα σε παρουσιαστή.

Η **Κοινότητα Καλών Πρακτικών** υλοποιείται με ένα φόρουμ (forum) και είναι ο χώρος όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργούν συζητήσεις, να ανταλλάσσουν απόψεις, να ανεβάζουν αρχεία, να συμβουλευθούν/συμβουλεύονται σχετικά με τρέχοντα εκπαιδευτικά θέματα και εργασίες. Σκοπός της Κοινότητας Καλών Πρακτικών είναι να παρουσιάζει ποικίλα θέματα που σχετίζονται με καλές πρακτικές διδασκαλίας. Επιπλέον, βοηθάει τους εκπαιδευτικούς να αλληλεπιδρούν σε ένα κοινό χώρο, να παρουσιάζουν την εξέλιξη των διδασκαλιών τους και να λαμβάνουν ανατροφοδότηση από τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς. Με αυτό τον τρόπο, έχουν τη δυνατότητα πλήρους εποπτείας οποιασδήποτε τρέχουσας εξέλιξης υπάρχει, δυνατότητα να διαμοιραστούν τις δικές τους πρακτικές με τα υπόλοιπους εκπαιδευτικούς, ανεξάρτητα από τη διαφορά ώρας που μπορεί να έχουν οι χώρες τους.

Εικόνα 3: Οθόνη Τηλεδιάσκεψης Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού

Σημειωματάριο

Ο χώρος του σημειωματάριου δίνει τη δυνατότητα στον εκάστοτε εκπαιδευτικό να διατηρεί το προσωπικό του σημειωματάριο. Αναλυτικότερα, επιλέγοντάς το από το μενού του Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού ανοίγει στον εκπαιδευτικό έναν επεξεργαστή κειμένου, με σκοπό να κρατήσει τις προσωπικές σημειώσεις του. Με αυτό τον τρόπο, μπορεί να διαχειρίζεται τις προσωπικές του σημειώσεις καταγράφοντας και αποθηκεύοντας τις στο συγκεκριμένο χώρο. Επίσης, έχει τη δυνατότητα να τις επεξεργάζεται, εφόσον επιθυμεί να πραγματοποιήσει κάποια αλλαγή. Επιπλέον, μπορεί να βλέπει τις διάφορες εκδόσεις των σημειώσεων του μέσω της επιλογής Ιστορικό, η οποία εμφανίζει με τη μορφή αριθμημένης λίστας τις διάφορες εκδόσεις σημειώσεων που έχει κρατήσει/αποθηκεύσει ο εκπαιδευτικός μέχρι εκείνη τη στιγμή.

Κοινότητες Μάθησης

Επιλέγοντας το εικονίδιο των Κοινοτήτων Μάθησης από το μενού του Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού, δίνεται στον εκπαιδευτικό η δυνατότητα άμεσης μετάβασης σε έναν άλλο ζωνικό χώρο της πλατφόρμας, όπου βρίσκονται οι αδελφοποιήσεις ανάμεσα στα διάφορα σχολεία των οποίων οι μαθητές και οι καθηγητές χρησιμοποιούν την πλατφόρμα και το υλικό που έχει προκύψει από αυτές.

Βιβλιοθήκη

Επιλέγοντας το εικονίδιο της Βιβλιοθήκης από το μενού του Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού, ο εκπαιδευτικός μεταβαίνει στο χώρο όπου έχει διαθέσιμη μια λίστα εξωτερικών συνδέσμων διαφόρων χρήσιμων πηγών.

Παιχνίδια

Επιλέγοντας το εικονίδιο Παιχνίδια από το μενού του Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού, ο εκπαιδευτικός μεταβαίνει στο χώρο όπου έχει διαθέσιμη μια λίστα εξωτερικών συνδέσμων διαφόρων παιχνιδιών εκπαιδευτικού χαρακτήρα, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας.

Επίλογος

Στην εργασία αυτή παρουσιάσαμε το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο δομήσαμε το ηλεκτρονικό μαθησιακό περιβάλλον του εκπαιδευτικού καθώς και τα εργαλεία των ΤΠΕ που χρησιμοποιήσαμε, προκειμένου να δώσουμε δυνατότητες στους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν παιδαγωγικές δράσεις σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνουμε στην ανάπτυξη των συλλογικών παιδαγωγικών δράσεων, μια και στοχεύουμε στην ανάπτυξη των διαλογικών σχέσεων ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς προκειμένου να αναστοχαστούν ως προς τη διδακτική πράξη.

Προκειμένου να αξιολογήσουμε και να βελτιώσουμε τα εργαλεία και τις προσεγγίσεις που έχουμε ενσωματώσει στο συγκεκριμένο περιβάλλον, οι διεπιστημονικές ομάδες σχεδιάζουν συνεργατικές δράσεις τόσο μεταξύ τους όσο και με τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς.

Αναφορές

- Βακαλούδη, Α. (2003). *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας με τις νέες τεχνολογίες. Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Πατάκη.
- Δαφέρμος Μ. (Επιμ.) *Επιστημολογικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα των Ποιοτικών Μεθόδων έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, (σ. 573-606). Αθήνα: Τόπος.
- Μαϊστρός, Γ. (2011). Κοινωνικές Επιπτώσεις των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών - Επιπτώσεις στην Εκπαίδευση. Στα Πρακτικά του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα «*Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*», 28-3- Απριλίου 2011, Πάτρα.
- Μακράκης, Β. (2013) «*Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας, Γνωσιακά Ενδιαφέροντα και Εκπαιδευτικοί ως Φορείς Διδακτικής και Κοινωνικής Αλλαγής*». Διαθέσιμο στο διαδίκτυο στο <http://ipaideia.gr/technologies-tis-pliroforias-kai-epikoionias>.
- Πολύζου, Α. (2010). Η Έρευνα-Δράση ως μαθησιακή και ερευνητική μεθοδολογία. Στο Μ. Πουρκός και Μ. Δαφέρμος (Επιμ.) *Επιστημολογικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα των Ποιοτικών Μεθόδων έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, (σ. 573-606). Αθήνα: Τόπος.
- Σπαντιδάκης, Ι. (2010). *Κοινωνιο-γλωσσικά πολυμεσικά περιβάλλοντα μάθησης παραγωγής γραπτού λόγου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Χλαπάνης, Γ. & Δημητρακοπούλου, Α. (2004). Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών μέσω Διαδικτύου. Η περίπτωση της Μαθησιακής Κοινότητας Εκπαιδευτικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Στο Μ. Γρηγοριάδου, Σ. Βοσνιάδου, Α. Ράπτης, Χ. Κωνηγός (επ.), Πρακτικά 4ου Ελληνικού Συνεδρίου με Διεθνή συμμετοχή με θέμα: «*Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*». Τόμος Α', (σ. 349-360). Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Bakhtin, M. M. (1999). *Problems of Dostoevsky's poetics*. In C. Emerson, Trans. Vol. 8. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Calderhead, J. (1989). Reflective Teaching and Teacher Education, *Teaching and Teacher Education*, 5(1), 43-51.
- ET 2020. *Council Conclusion on a strategic framework for European cooperation in education and Training*.
- Grand, C. & Zeichner, K. (1984). On Becoming a Reflective Teacher. In C. Grand (Ed.), *Preparing for Reflective Teaching*. Boston: Allyn & Bacon.
- Jackson, N. & Lund, H. (Eds.) (2000). *Benchmarking for higher education*. Society for Research into Higher Education & Open University Press, UK.
- Kilpatrick S, Barrett M, & Jones T (2003) *Defining Learning Communities: Discussion Paper D1/2003*. Tasmania: University of Tasmania.
- Lewis, D. & Allan, B. (2005). *Virtual learning communities*. Berkshire: Open University Press.
- Schon, D. A. (1983). *The Reflective Practitioner*. New York: Basic Books.
- Slepkov, H. (2008). Teacher professional growth in an authentic learning environment. *Journal of Research on Technology in Education* 41(1), 85-111.